

Programare funcțională

Introducere în programarea funcțională folosind Haskell
C07

Claudia Chiriță

Denisa Diaconescu

Departamentul de Informatică, FMI, UB

Functori

În cursurile trecute, am văzut funcția

```
map :: (a -> b) -> [a] -> [b]
```

Problemă. Putem generaliza această funcție la alte tipuri parametrizate?

Clasa de tipuri Functor

```
class Functor f where  
    fmap :: (a -> b) -> f a -> f b
```

Pentru o funcție $g :: a \rightarrow b$ și o valoare $ca :: f\ a$,
fmap produce $cb :: f\ b$,
obținută prin transformarea lui ca folosind funcția g (și doar atât!).

Instanță pentru liste

```
instance Functor [] where  
  fmap = map
```

```
Prelude> fmap (*2) [1..3]  
[2,4,6]
```

```
Prelude> map (*2) [1..3]  
[2,4,6]
```

```
Prelude> fmap (++"1") ["1", "2", "3"]  
["11", "21", "31"]
```

Instanță pentru Maybe

```
class Functor f where  
  fmap :: (a -> b) -> f a -> f b
```

Instanță pentru Maybe

```
fmap :: (a -> b) -> Maybe a -> Maybe b
```

```
instance Functor Maybe where  
  fmap _ Nothing = Nothing  
  fmap f (Just x) = Just (f x)
```

Exemple

```
Prelude> fmap (*2) (Just 200)  
Just 400
```

```
Prelude> fmap (*2) Nothing  
Nothing
```

```
Prelude> fmap (++ "_world!") (Just "Hello")  
Just "Hello_world!"
```

Instanță pentru Either

```
class Functor f where  
  fmap :: (a -> b) -> f a -> f b
```

Instanță pentru Either e

```
fmap :: (a -> b) -> Either e a -> Either e b
```

```
instance Functor (Either e) where  
  fmap _ (Left x) = Left x  
  fmap f (Right y) = Right (f y)
```

Exemple

```
Prelude> fmap (*2) (Right 6)  
Right 12  
Prelude> fmap (*2) (Left 135)  
Left 135
```

Instanță pentru Tree

```
class Functor f where  
  fmap :: (a -> b) -> f a -> f b
```

Instanță pentru Tree

```
data Tree a = Empty  
           | Node a (Tree a) (Tree a)
```

```
fmap :: (a -> b) -> Tree a -> Tree b
```

```
instance Functor Tree where  
  fmap f Empty = Empty  
  fmap f (Node x l r) = Node (f x) (fmap f l) (fmap f r)
```


Instanță pentru tipul funcție

```
class Functor f where
  fmap :: (a -> b) -> f a -> f b
```

Instanță pentru tipul funcție

Tipul funcțiilor de sursă dată parametric în tipul a este $t \rightarrow a$.

```
fmap :: (a -> b) -> (t -> a) -> (t -> b)
```

```
instance Functor (->) t where
  fmap f g = f . g      -- sau, mai simplu, fmap = (.)
```

Exemple

```
Prelude> fmap (*2) (+100) 4
208
```

```
Prelude> (fmap . fmap) (+1) [Just 1, Just 2, Just 3]
[Just 2, Just 3, Just 4]
```

fmap ca operator

```
fmap :: Functor f => (a -> b) -> f a -> f b  
(<$>) :: Functor f => (a -> b) -> f a -> f b
```

Exemple

```
(+1) <$> [1,2,3]      ==> [2,3,4]  
not <$> Just False    ==> Just True
```

```
reverse . tail $      "hello"      ==> "olle"  
reverse . tail <$> Just "hello"     ==> Just "olle"  
-- echivalent cu  
fmap (reverse . tail) (Just "hello") ==> Just "olle"
```

Proprietăți ale functorilor

- Argumentul `f` al lui `Functor f` definește o transformare de tipuri
 - `f a` este tipul `a` transformat prin functorul `f`
- `fmap` definește transformarea corespunzătoare a funcțiilor
 - `fmap :: (a -> b) -> (f a -> f b)`

Contractul lui `fmap`

- `fmap g ca` e obținută prin transformarea rezultatelor produse de computația `ca` folosind funcția `g` (și doar atât!)
- Abstractizat prin două legi:
 - identitate** `fmap id == id`
 - compunere** `fmap (g . h) == fmap g . fmap h`

Invalidarea contractului - identitate

```
data WhoCares a = ItDoesnt
                | Matter a
                | WhatThisIsCalled
                deriving (Eq, Show)
```

Instanță a clasei Functor care invalideaza condiția de conservare a identității:

```
instance Functor WhoCares where
    fmap _ ItDoesnt = WhatThisIsCalled
    fmap _ WhatThisIsCalled = ItDoesnt
    fmap f (Matter a) = Matter (f a)
```

```
Prelude> fmap id ItDoesnt
WhatThisIsCalled
Prelude> id ItDoesnt
ItDoesnt
```

Validarea contractului - identitate

```
data WhoCares a = ItDoesnt
                | Matter a
                | WhatThisIsCalled
                deriving (Eq, Show)
```

Instanță a clasei Functor care validează condiția de conservare a identității:

```
instance Functor WhoCares where
    fmap _ ItDoesnt = ItDoesnt
    fmap _ WhatThisIsCalled = WhatThisIsCalled
    fmap f (Matter a) = Matter (f a)
```

```
Prelude> fmap id ItDoesnt
ItDoesnt
Prelude> id ItDoesnt
ItDoesnt
```

Invalidarea contractului - compunere

```
data CountingBad a =  
  Sheldon Int a  
  deriving (Eq, Show)
```

Instanță a clasei Functor care invalidează condiția de conservare a compunerii:

```
instance Functor BigKnockTheory where  
  fmap f (Sheldon n a) = Sheldon (n+1) (f a)
```

```
Prelude> howManyPauses = Sheldon 1 "knock_knock"
```

```
Prelude> f = (++ "_Penny")
```

```
Prelude> g = (++ "_knock")
```

```
Prelude> fmap (f . g) howManyPauses
```

```
Sheldon 2 "knock_knock_knock_Penny"
```

```
Prelude> fmap f . fmap g $ howManyPauses
```

```
Sheldon 3 "knock_knock_knock_Penny"
```

Validarea contractului - compunere

```
data CountingBad a =  
  Sheldon Int a  
  deriving (Eq, Show)
```

Instanță a clasei Functor care validează condiția de conservare a compunerii:

```
instance Functor BigKnockTheory where  
  fmap f (Sheldon n a) = Sheldon n (f a)
```

```
Prelude> howManyLaughs = Sheldon 0 "knock_knock"
```

```
Prelude> f = (++ "_Penny")
```

```
Prelude> g = (++ "_knock")
```

```
Prelude> fmap (f . g) howManyLaughs
```

```
Sheldon 0 "knock_knock_knock_Penny"
```

```
Prelude> fmap f . fmap g $ howManyLaughs
```

```
Sheldon 0 "knock_knock_knock_Penny"
```

Quiz Time!

<https://tinyurl.com/PF-C07-Quiz1>

Functori applicativi

Cum putem "concatena" **Just** "Hey" cu **Just** "You! "?

Vrem să obținem **Just** "Hey_You! "

Cum putem "concatena" **Just** "Hey" cu **Just** "You!"?

Vrem să obținem **Just** "Hey_You!"

```
Prelude> :t (++) <$> (Just "Hey_")  
(++) <$> (Just "Hey_") :: Maybe (String -> String)
```

```
Prelude> (++) <$> (Just "Hey_") <*> (Just "You!")  
Just "Hey_You!"
```

Problema

- Folosind **fmap** putem transforma o funcție **$h :: a \rightarrow b$** într-o funcție **$fmap\ h :: m\ a \rightarrow m\ b$**
- Dar ce se întâmplă dacă avem o funcție cu mai multe argumente?
De exemplu, cum trecem de la **$h :: a \rightarrow b \rightarrow c$** la **$h' :: m\ a \rightarrow m\ b \rightarrow m\ c$**
- Putem încerca să folosim **fmap**
- Dar, deoarece **$h :: a \rightarrow (b \rightarrow c)$** , obținem
 $fmap\ h :: m\ a \rightarrow m\ (b \rightarrow c)$
- Putem aplica **fmap h** la o valoare **$ca :: m\ a$** și obținem
 $fmap\ h\ ca :: m\ (b \rightarrow c)$

Cum transformăm un obiect din $m \ (b \rightarrow c)$ într-o funcție $m \ b \rightarrow m \ c$?

- $\mathbf{ap} :: m \ (b \rightarrow c) \rightarrow (m \ b \rightarrow m \ c)$, sau, ca operator
- $(\langle * \rangle) :: m \ (b \rightarrow c) \rightarrow m \ b \rightarrow m \ c$

Merge pentru funcții cu oricâte argumente!

Dată fiind o funcție

$$f :: a_1 \rightarrow a_2 \rightarrow a_3 \rightarrow \dots \rightarrow a_n \rightarrow a$$

și computațiile

$$ca_1 :: m\ a_1, ca_2 :: m\ a_2, \dots, ca_n :: m\ a_n,$$

vrem să „aplicăm” funcția f pe rând computațiilor ca_1, \dots, ca_n pentru a obține o computație finală $ca :: m\ a$.

Cazul general

Date fiind

- $f :: a_1 \rightarrow a_2 \rightarrow a_3 \rightarrow \dots \rightarrow a_n \rightarrow a$
- $ca_1 :: m\ a_1, ca_2 :: m\ a_2, \dots, ca_n :: m\ a_n,$
- $fmap :: (a \rightarrow b) \rightarrow m\ a \rightarrow m\ b$
- $(<*>) :: m\ (b \rightarrow c) \rightarrow m\ b \rightarrow m\ c$ cu „proprietăți bune”

Atunci

```
fmap f :: m a1 -> m (a2 -> a3 -> ... -> an -> a)
```

```
fmap f ca1 :: m (a2 -> a3 -> ... -> an -> a)
```

```
fmap f ca1 <*> ca2 :: m (a3 -> ... -> an -> a)
```

```
...
```

```
fmap f ca1 <*> ca2 <*> ca3 ... <*> can :: m a
```

Clasa de tipuri Applicative

```
class Functor m => Applicative m where  
  pure :: a -> m a  
  (<*>) :: m (a -> b) -> m a -> m b
```

- Orice instanță a lui `Applicative` trebuie să fie instanță a lui **Functor**
- `pure` transformă o valoare într-o computație minimală care are acea valoare ca rezultat, și nimic mai mult!
- `(<*>)` ia o computație care produce funcții și o computație care produce argumente pentru funcții și obține o computație care produce rezultatele aplicării funcțiilor asupra argumentelor


```
class Functor m where  
  fmap :: (a -> b) -> m a -> m b
```

```
class Functor m => Applicative m where  
  pure :: a -> m a  
  (<*>) :: m (a -> b) -> m a -> m b
```

Proprietate importantă

- `fmap f x == pure f <*> x`

Instanța pentru Maybe

```
class Functor m where
```

```
  fmap :: (a -> b) -> m a -> m b
```

```
class Functor m => Applicative m where
```

```
  pure :: a -> m a
```

```
  (<*>) :: m (a -> b) -> m a -> m b
```

```
instance Applicative Maybe where
```

```
  pure = Just
```

```
  Nothing <*> _ = Nothing
```

```
  Just f <*> x = fmap f x
```

Instanța pentru Maybe

```
Prelude> pure "Hey" :: Maybe String  
Just "Hey"
```

Cum concatenăm **Just "Hey"** cu **Just "You!"**?

```
Prelude> (++) <$> (Just "Hey_") <*> (Just "You!")  
Just "Hey_You!"
```

```
(++) :: String -> (String -> String)  
Just "Hey_" :: Maybe String  
(<$>) :: (a -> b) -> m a -> m b  
(++) <$> (Just "Hey_") :: Maybe (String -> String)  
Just "You!" :: Maybe String  
(<*>) :: m (a -> b) -> m a -> m b  
Just "Hey_You!" :: Maybe String
```

Instanța pentru Maybe

```
mDiv x y = if y == 0 then Nothing
           else Just (x 'div' y)
```

```
mF x = (+) <$> pure 4 <*> mDiv 10 x
```

```
Prelude> mF 2  
Just 9
```

```
(+) :: Int -> Int -> Int  
pure 4 :: Maybe Int  
(<$>) :: (a -> b) -> m a -> m b  
(+) <$> pure 4 :: Maybe (Int -> Int)  
mDiv :: Int -> Int -> Maybe Int  
mDiv 10 x :: Maybe Int  
(<*>) :: m (b -> c) -> m b -> m c
```

Instanța pentru Either

```
class Functor m where
  fmap :: (a -> b) -> m a -> m b

class Functor m => Applicative m where
  pure :: a -> m a
  (<*>) :: m (a -> b) -> m a -> m b

instance Applicative (Either a) where
  pure = Right
  Left e  <*> _ = Left e
  Right f <*> x = fmap f x
```

```
Prelude> pure "Hey" :: Either a String  
Right "Hey"
```

```
Prelude> (++) <$> (Right "Hey_") <*> (Right "You!")  
Right "Hey_You!"
```

```
(++) :: String -> (String -> String)  
Right "Hey_" :: Either a String  
<$> :: (a -> b) -> m a -> m b  
(++) <$> (Right "Hey_") :: Either a (String -> String)  
Right "You!" :: Either a String  
<*> :: m (b -> c) -> m b -> m c  
Right "Hey_You!" :: Either a String
```

Instanța pentru Either

```
eDiv x y = if y == 0 then Left "Division_by_0!"  
           else Right (x 'div' y)
```

```
eF x = (+) <$> pure 4 <*> eDiv 10 x
```

```
Prelude> eF 2  
Right 9
```

```
(+) :: Int -> Int -> Int  
pure 4 :: Either String Int  
(+) <$> pure 4 :: Either String (Int -> Int)  
eDiv :: Int -> Int -> Either String Int  
eDiv 10 x :: Either String Int  

```

Instanța pentru liste

```
class Functor m where  
  fmap :: (a -> b) -> m a -> m b  
  
class Functor m => Applicative m where  
  pure :: a -> m a  
  (<*>) :: m (a -> b) -> m a -> m b  
  
instance Applicative [] where  
  pure x = [x]  
  fs <*> xs = [f x | f <- fs, x <- xs]
```


Instanța pentru liste

```
Prelude> pure "Hey" :: [String]
["Hey"]
```

```
Prelude> (++) <$> ["Hello_", "Goodbye_"]
          <*> ["world", "happiness"]
["Hello_world", "Hello_happiness", "Goodbye_world", "
  Goodbye_happiness"]
```

```
(++) :: String -> (String -> String)
["Hello_", "Goodbye_"] :: [String]
(<$>) :: (a -> b) -> m a -> m b
(++) <$> ["Hello_", "Goodbye_"] :: [String -> String]
["world", "happiness"] :: [String]
(<*>) :: m (b -> c) -> m b -> m c
```

```
Prelude> (+) <$> [1,2] <*> [3,4]  
[4,5,5,6]
```

```
(+) :: Int -> Int -> Int
```

```
[1,2] :: [Int]
```

```
(<$>) :: (a -> b) -> m a -> m b
```

```
(<*>) :: m (b -> c) -> m b -> m c
```

```
Prelude> [(+), (*)] <*> [1,2] <*> [3,4]  
[4,5,5,6,3,4,6,8]
```

```
(+) , (*) :: Int -> Int -> Int  
[(+) , (*)] :: [Int -> Int -> Int]  
[1,2] :: [Int]  
(<*>) :: m (b -> c) -> m b -> m c  
[(+) , (*)] <*> [1,2] :: [Int -> Int]  
[(+) , (*)] <*> [1,2] <*> [3,4] :: [Int]
```

Recap

$$\begin{aligned}(\$) &:: (a \rightarrow b) \rightarrow a \rightarrow b \\(<\$>) &:: (a \rightarrow b) \rightarrow m\ a \rightarrow m\ b \\(<*>) &:: m\ (a \rightarrow b) \rightarrow m\ a \rightarrow m\ b\end{aligned}$$

Quiz Time!

<https://tinyurl.com/PF-C07-Quiz2>

Pe săptămâna viitoare!